

Sandt at sige er der adskillige eksempler på, at det nordiske værdi- og kulturfællesskab, som det så smukt hedder, er i direkte modstrid med udviklingen på EU-området.

Tag bare den nordiske tradition på arbejdsmarkedet, hvor aftaler mellem parterne er det helt bærende princip, og sammenlign det med udviklingen i EU, hvor direktiv efter direktiv sætter betingelserne.

Der er også grund til at minde hinanden om, at halvdelen af befolkningerne i de nordiske lande ikke opfatter en fortsat integration i Den Europæiske Union som et positivt perspektiv.

Men alt det kan vi jo komme til at diskutere på mødet i København i marts, hvor jeg hæftede mig ved, at det omtales som et temamøde og ikke som en temasektion, en udvanding, som jeg savner enhver begrundelse for.

Et særligt spørgsmål ligger omkring den nordiske pasunion. Lidt besynderligt, at denne slet ikke er omtalt i redegørelsen, for det er jo et eksempel på, at der kan opstå et brud med en nordisk tradition, for at man kan udvikle et samarbejde inden for EU. Der er himmelvid forskel på den nordiske pasunion og Schengenaftalen, som man nu arbejder ihærdigt på at inddrage os alle i.

Hvor den nordiske pasunion i realiteten er en aftale om pasfrihed, rummer Schengenaftalen et langt større kompleks af omfattende registrering, politisamarbejde, harmonisering og asyl- og opholdspolitik. Det ville være naturligt, at de nordiske EU-lande i lighed med England holdt sig ude af denne aftale for at sikre den nordiske pasfrihed. I stedet har man valgt at presse de nordiske ikke-EU-lande til at underkaste sig denne harmoniseringsproces i EU.

På samme måde kan jeg være yderst bekymret for, at det nordiske samarbejde kan blive brugt til at underminere de danske undtagelser med alt, hvad det indebærer af pression på den danske debat. Det lover ikke godt for fremtidige løsninger på modstrid mellem EU's og nordiske udviklingsperspektiver. Og det ser ud til, at man på vigtige områder forsøger at fortrænge, at tre af de nordiske lande er medlem af EU, men at to lande ikke er det.

Forudsætningen for, at det nordiske samarbejde kan overleve under disse ret vanskelige kår, er en stor folkelig opbakning. Den ser ud til fortsat at være til stede, men det er min bestemte overbevisning, at det er under forskellige forudsætninger:

For det første, at arbejdet har en egentlig politisk substans. Det er derfor bekymrende, at Nordisk Råd nu nedlægger sagudvalgene til fordel for regionale udvalg. Problemet er, at de sagsområder, som vi kunne ønske os at behandle og skabe resultater på, ikke lader sig indpasse heri. Det synes, som om man opfatter miljø som noget, man har eller rettere ikke har i nærområderne, og at økonomi er noget, man har nede i EU, mens vi i Norden først og fremmest har kultur.

Det holder jo ikke, og vi må nu sætte vores lid til et tværgående system af udvalg og underudvalg, hvis vi vil styrke samarbejdet på de vigtige miljø-, energi-, trafik-, medie- og sikkerhedsområder, hvor vi ønsker samarbejdet udbygget.

En anden forudsætning for en folkelig opbakning er et synligt demokratisk element: at de enkelte medlemmer af Nordisk Råd og deres initiativer bliver synlige og tilgængelige for folkeligt indspil. Derfor kan jeg fuldt ud tilslutte mig, at vi deler os efter anskuelser, at vi styrker partigrupperne. Det vil fremme åbenhed og klarhed i initiativerne.

Derimod kan en styrkelse af præsidiet virke bekymrende, i det omfang præsidiet kan komme til at virke som filter for initiativer.

En tredje forudsætning er, at det nordiske samarbejde er effektivt og uden bureaukratiske spildprocedurer. I lyset heraf er det glimrende, at der er sat et arbejde i gang, der skal belysne den såkaldte nordiske nytte af de mange institutioner, der har udviklet sig i samarbejdet.

Hvad der er mindre glimrende, er, at dette arbejde har udmøntet sig i en overfladisk karakterbog til de enkelte. På de områder, som jeg har kendskab til, er det ydermere behæftet med adskillige faktuelle fejl. Naturligvis vil en sådan karakterbog udløse et sandt ramaskrig, hvor hver enkelt institution vil forsøge at rense sig for anklagerne og i øvrigt drage i felten for netop *sin* overlevelse. Det kan vi ikke bruge til noget.

Derfor forestår der et grundigt videre arbejde, som efter min bedste overbevisning har meget lidt vejledning i den foreliggende rapport, og jeg kan ikke give en blankocheck til støtte af dens anbefalinger.

Vi har nu med ministerens foreslåede køreplan et par måneder til dette arbejde. Her kan vi ikke *alene* bygge på institutionernes praktiske virke. Vi er nødt til også at føre en substansdiskussion af, hvad der har betydning for udviklingen af et fortsat nordisk samarbejde, og med hvilke midler man vil sikre, at denne nordiske